

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

81. An Episcopus consecrans Chrisma, & benedicens oleum ad infirmos in
statis peccati mortalis, peccet mortaliter? Et quid dicendum consecrans
Aram, Calicem, Ecclesiam, &c. in peccato mortali, an ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

recepte visum fuerit, non faciat. Itaque is casus à Ca-
none omnibus iuris dispositione est regulandus. Atque
ita visus, & consuetudo optima Legum interpretis,
hanc explicationem approbavit; vt ex supracitatis
Auctoribus patet, qui referunt pluries ita fuisse vsu
receptum. Atque in alijs casibus non expectatur in-
congruitas, neque illa forma obseruatur, vt possit
Clericus sine degradatione puniri, vt cap. Cum non
ab homine cap. Perpendimus de sentent. Excommuni-
cat. Covarruias d. c. 32. n. 2. in Practicis. Sed etiam
illud autum affirmate, illam procedendi formam tra-
ditam in d. cap. Cum non ab homine de Iudicijs num-
quam fuisse seruatum in foro Ecclesiastico; quod si
aliquando fuerit admittis, id fuisse rarissimum; cum
vere valde difficile sit, illum ordinem seruare; indi-
cio esse potest, quod Innocentius IV. & alij eum se-
quuntur, tradunt in eo capite, post depositionem esse
Clericum minori excommunicatione feriendum, po-
tius maiori ligandum, sub anathematis nomine
comprehensam; quia explicationem excludit, Ab-
bas, Panormitanus, & de ea agit Decius, & Covarrui-
as in c. Alma mater. 1. part. §. 8. n. 7. vers. Subinde,
qui receptam asserit esse opinionem, de excommuni-
catione maiori esse intelligendam Decretalem & se-
cundam de Anathemate, quod excommunicationem
solemnem, ditatum imprecationem, & maledi-
ctionum execrationem publicam continet. Insu-
per, vt excommunicatione ligari possit Clericus, mo-
nito tina esse pramittenda, vel vna preceptorum
prohibita autem fieri debebat postquam deponi-
tus appareret incorrigibilis; nam sine ea pro præte-
ritis culpis excommunicatio ferri non potest. Hac
omnia, & alia suadent, difficilem reddi illius decre-
talis formam, vt credamus, non fuisse vsu receptam,
quoad prescribendam formam Iudici Ecclesiastico,
vt tam comode seruaret, vt possit Clericum tradere
Cauis seculari. Ideoque Prosper Farinacius d. tom.
1. quæst. 8. num. 50. ex Bosio in Praxi, tit. de foro
competenti. num. 133. in fin. & ex Sigismundo Scac-
cia, de Iudicijs, lib. 1. cap. 11. num. 53. tradit, raro
fuisse formam d. cap. vsu receptam. Nos addimus in
proprio, & germano sensu receptissimam, vt nun-
quam Iudex secularis possit sine illa forma, vel tra-
ditione à Iudice Ecclesiastico facta, vel in alijs casibus
à Iure expressis, Clericorum crimina punire, sed
proprijs Iudicibus punienda remittere. Hucusque
Aldate obi supra, quæ omnia valde notanda sunt.
Vnde in rigore loquendo, non esset damnandus
Episcopus, qui hanc sententiam sequi veller, cum
inter Theologos & Iuriconsultos sit communissim-
us; tamen ipsi consulere, vt in re tam graui ad
Pontificem recurrerent. Et ita me citato, tenet etiam
inter præstantissimos Iuriconsultos Hispania erudi-
tus Torrelblanca, in Practica Iuris Spiritualis lib.
15. cap. 4. num. 55.

RESOL. LXXX.

As Episcopus consecrando Chrisma, vel oleum, seu
consecrando Ordines minores in peccato mortali pec-
cat mortaliter?
Et aduertitur Episcopum consecrantem Ecclesiam in
peccato mortali non peccare mortaliter.
Item dicendum est, si Virgines, Vestes, Calices, & si-
milis consecret in mortali.
Et an prima tonsura, & quatuor minores Ordines sint
Sacramenta? Ex parte 3. tractatu 6. & Misc. 2.
Resol. 67.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam docet Didacus
Nugus in 3. part. tom. 1. q. 6. art. 6. diffi-

2. concl. 3. Ledesma in sum. tom. 1. cap. 6. de Sacram. in
genere, dub. 10. Ioan. Medina C. de penit. tract. 1. quæst.
6. Cabrera de Sacram. quæst. 64. art. 6. disp. 1. §. 7. num.
60. & Syluius in 3. part. quæst. 64. art. 6. quaritur 1. con-
clus. 5. quia consecrationes istæ per se pertinet ad
potestatem ordinis Episcopalis, celebranturque in
Ecclesia cum magna reuerentia.

2. Sed tu contrariam sententiam tanquam proba-
biliorem, tene, quam docet Fernandez de Heredia
disp. de Sacram. in genere, part. 10. dub. 3. n. 4. Io. de la
Cruz in direct. conscient. part. 2. de Sacram. in genere,
q. 4. dub. 3. conclus. 1. Coninch. de Sacram. q. 64. art. 6.
dub. 1. n. 39. Suarez in 3. part. tom. 3. disp. 16. sect. 3. &
Villalobos in sum. tom. 1. tr. 4. diffi. 14. num. 6. vbi
sic asserit: El Obispo si bendixesse la chrisma, o el olio,
aunque estuviere en pecado moral, no pecara mortal-
mente, si no ay escandalo, o menoscupio, sino solo ve-
nialmente. Porque en esto no se ha como ministro de
Dios para santificar almas, y an si no es la cosa tan
grave. Vnde patet responso ad argumentum contra-
riæ sententiæ.

3. Sed quæres, an Episcopus peccet mortaliter, si in
peccato mortali conferat ordines minores. Affirmati-
ue respondent Ledesma in sum. tom. 1. c. 6. de Sacram.
in genere, dub. 10. vbi sic ait: El Obispo que haze orde-
nes menores en pecado mortal, pecca mortalmente, por-
que el Obispo esta consagrado con especial consagracion,
para aquel ministerio, y las ordenes menores esse Sacra-
mentum, & hi sunt Layman in Theol. mor. lib. 5. tr.
9. c. 4. n. 4. Fabrus de sacram. Ordinis in 4. sent. disp.
14. q. 1. disp. 1. c. 3. n. 64. Villalobos in sum. tom. 1. tr. 21.
diffi. 3. n. 2. Filiuc. tom. 1. tr. 9. c. 1. n. 82. Coninch.
de Sacram. disp. 21. dub. 6. n. 47. Valentia tom. 4. disp.
9. q. 1. punct. 4. Io. de la Cruz in direct. consc. p. 2. de
Sacram. Ordinis, dub. 2. concl. 3. & alij penes ipsos.

4. Negatiuam sententiam docet Nugus, Co-
ninch, Suarez vbi supra, & Syluius concl. 3. sic asse-
rens: Exercere functiones minorum Ordinū in mor-
tali non est mortale, quia non ita sunt propinqui Sa-
cramento altaris, vnde & illorum officia sunt imper-
fecta in genere sacri ministerij. Ita ille. Quibus adde
primam tonsuram & quatuor Ordines minores non
esse Sacramentum secundum Valquez in 3. part. tom.
3. disp. 237. cap. 2. & alios penes ipsum, quorum
opinionem probabilem vocant etiam DD. contrarij
Ergo Episcopus conferens Ordines minores in pec-
cato mortali non peccabit mortaliter.

5. Notandum est hic obiter à fortiori contra
Ioannem Medinam C. de penit. tract. 1. quæst. 6. Episco-
pum consecrantem Ecclesiam in peccato mortali, non
peccare mortaliter. Et ita docet Syluius vbi supra. in 3.
part. quæst. 64. art. 6. quaritur 1. conclus. 6. Filiucius tom.
1. tract. 1. cap. 6. num. 87. Coninch. de Sacram. quæst.
64. art. dub. 1. n. 39. & alij vbi supra. Idem dicendum
est, si Episcopus sacramentalia, quæ non sunt actus
ordinis, faceret in mortali vt tonsuram, iurisdictionem
fori exterioris exercere, virgines, vestes, & calices
consecrare, & similia.

RESOL. LXXXI.

An Episcopus consecrans Chrisma, & benedicens oleum
ad infirmos in statu peccati mortali peccet morta-
liter?
Et quid dicendum de consecrante Aram, Calicem Ec-
clesiam, & c. in peccato mortali, an etiam peccet
mortaliter? Ex p. 5. tr. 13. & Misc. 1. Ref. 73.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam docet nouissimè
Pater Ioannes de Lugo de Sacramen. in
genere, disputat. 8. sect. 9. num. 156. vbi sic ait. Infero
quartò

Sup. hoc in
Ref. seq. &
supra intr.
Ref. 15. §. vlt.

Sup. conten-
to in hoc §.
in tom. 2. tr.
5. lege Ref.
119.

Sup. his su-
pra in tr. 1.
ex doctrin.
Ref. 65. §. 2.
à lin. 19. &
in alijs eius
annor. & in
§. Sed circa.
& in alijs
eius annor.
Et sup. con-
tentis in hoc
§. vlt. in Ref.
seq. paulò
post initium

Sup. conten-
to in hac
Ref. in §. 1. s.
& vlt. præce-
quartò

genis R. Sol.
& supra in
tr. 1. Ref. 15.
p. 71.

quarto Episcopum consecrantem chrisma, & benedictentem oleum infirmorum in statu peccati, peccare mortaliter. Hoc est contra Valquez c. 4. n. 48. qui eodem modo loquitur de consecratione Ecclesie, ac de consecratione chrismatum. Ego tamen iuxta supradicta magnum discrimen inuenio, nam consecratio Ecclesie, vel aræ, aut calicis (& idem est de benedictione corporum, vestium sacrorum, &c.) non sunt actiones verè sacramentales, quibus villo modo conficiatur Sacramentum, quales sunt consecratio chrismatum, & benedictio olei, per quas licet non perficiantur sacramenta Confirmationis, vel Extreme Vnctionis, incipiunt tamen fieri per illas. Suppono enim materiam Confirmationis esse chrisma ab Episcopo consecratum, & materiam Extreme Vnctionis esse oleum benedictum. Ipsa ergo consecratio, vel benedictio constituit materiam illam in ratione materie, atque aded sicut forma aquæ constituit aquam in ratione materie Baptismi, sic consecratio illa constituit materiam illorum Sacramentorum in ratione materie validæ. Sicut ergo consecratio Eucharistie requirit in omnium sententia statum gratiæ, quando fit, licet tunc non applicetur Sacramentum, quia primitum tunc Sacerdos ponit materiam proximam Sacramenti Eucharistie, quæ postea, quando applicatur, dat gratiam; sic videtur dicendum de consecratione chrismatum, per quam Episcopus ponit materiam Sacramenti, quæ postea dat gratiam. Nam si res attente consideretur, postea non datur gratia solum intuitu verborum, vel actionis Episcopi, aut Presbyteri vngentis, sed etiam intuitu chrismatum, vel olei ut benedicti ab Episcopo, atque aded intuitu benedictionis præteritæ: ergo illa actio Episcopi benedicens partialiter concurrit ad gratiam, quæ tunc non datur intuitu olei secundum se solum, sed olei ut benedicti, hoc est, olei, & benedictionis: ergo Episcopus benedicens non minus sua actione concurrit ad sanctificationem eorum, qui vnguntur, quàm Episcopus, vel Presbyter vngens, atque ideo non minus requiritur gratia in illo, quàm in his, sed eo magis, quo illa vnica actio benedictionis est causa vniuersalior, extendens se ad sanctificationem plurium, cum hæc actio vngendi non se extendat nisi ad sanctificationem vnus in particulari. Huc vsque Lugo, & ante illum Henriquez lib. 10. cap. 13. num. 5.

2. Sed sententiam negatiuam tenent communiter ceteri Scriptores Societatis, & ideo non solum illam docet Valquez, sed etiam Suarez, quem citat & sequitur Granada in 3. part. de Sacrament. in gen. contr. 3. tract. 5. num. 7. vbi sic ait. Merito recentiores idem sentiunt de Episcopo consecrante chrisma, aut consecrante Ecclesiam in mortali, non enim est quod grauius iste obligetur ad habendam contritionem, vel confitendum, vt eas actiones sanctè exerceat. Ite ille. Hanc sententiam docet Hurtado de Sacrament. in gen. disput. 4. difficult. 10. Coninch de Sacrament. quest. 64. art. 6. dub. 1. Præpositus in 3. part. quest. 64. art. 6. dub. 1. n. 57. Maxatus tom. 3. de Sacrament. in gen. disp. 8. sect. 2. in fine Tanneus tom. 4. disp. 3. quest. 4. dub. 3. num. 74. & alij, quibus ego libenter adhaereo, rationibus quas penes ipsos videbis.

RESOL. LXXXII.

An si Episcopus omitat aliquam ceremoniam appositam in Pontificati pro benedictione Chriſmatis, dicatur, hoc non obstante, Chriſma benedictum? Ex p. 6. tr. 8. & Misc. 3. Ref. 21.

§. 1. Suppono quod licet aliqua benedictio in Confusio requiratur ex Christi institutione vt Chriſma sit debita materia Sacramenti Confirmationis & Extreme Vnctionis, nulla tamen in particulari sit ab eo determinata; sed modus benedictionis Ecclesie sit relictus, vnde is modus sufficit pro validitate Sacramenti, quem designat Ecclesia, qui pro temporum & regionum varietate potest esse alius, atque alius, & fieri potest vt benedictio vno tempore sufficiens non sufficiat, alio Pontifice prohibente, & irritante talem benedictionis modum. Hoc supposito queritur an si aliquid in Rituali positum pro benedictione Chriſmatis Episcopus omiserit, Chriſma desinat esse benedictum? Respondeo more meo breuiter, & resolutorè, non propterea Chriſma non censeri benedictum quòd Episcopus forte aliquid in Rituali positum omiserit: quia Ecclesia non ita videtur requirere, vt omnia dicantur vel sentiantur quæ sunt præscripta; vt benedictio redatur irrita si quid forte omittatur. Non videtur igitur probabile Ecclesiam de facto velle omnes ritus consecrationis Chriſmatis esse essentielles: quia alias, si quis per aliquam distractionem, quod in tam multis ritibus facile potest accedere, aliquid omitteret, inualidè Chriſma consecraret, & consequenter per illud inualidè confirmaret, quod esset valde incommodum, nec Ecclesia potest censeri hoc velle. Itaque cum non possit discerni in benedictione Chriſmatis, quæ verba aut ritus sint essentialia, & quæ non, cum non sit maior ratio de his, quàm de illis; obseruatio totius tantum videtur ex præcepto Ecclesie, atque ita validè, etiam si illicite alio ritu consecraretur, dummodo fieret sufficiens olei & balsami commissio, & Spiritus sancti inuocatio. Et ita hæc omnia docet Ioannes Præpositus in 3. part. D. Thomas, quest. 72. art. 3. dub. 1. num. 21. Coninch de Sacrament. quest. 72. art. 3. dub. 1. conclus. 4. n. 47. Suarez tom. 3. disp. 33. sect. 1. §. Resol. verò. Filliuc. tom. 1. tract. 3. cap. 12. num. 12. & alij, quibus ego etiam calculum meum adiungo.

RESOL. LXXXIII.

An Episcopus possit erigere Collegiatam cum nouis Canonicis, vel addere nouum numerum Canonico- rum aliis antiquis?

Et in tali casu, an possit Episcopus insignire supradictos Canonicos signo illo, quod vulgo dicitur Almutica, seu Capuccio, vel Zambarda, sine aliqua Sedis Apostolicæ licentia? Ex p. 3. tr. 6. & Misc. 2. Ref. 38.

§. 1. Negatiuam sententiam mordicus sustinet Aloysius Riccius in decisionibus Curie Archiep. Neapol. part. 3. decis. 66. docet enim ibi Episcopum non posse creare nouos Canonicos: & citat Baldum consil. 91. n. 10. lib. 1. Bursatum cons. 27. n. 4. & cons. 110. n. 6. cum aliis.

2. Verum contrariam sententiam docet nouissimè Ioan. Maria Nouarius in questionibus forensibus, part. 1. quest. 24. num. 4. vbi probat posse Episcopum nouum constituere Canonico- rum numerum, & Collegium nouaque creare dignitates, & citat Zerolam in praxi Episc. verb. Episcopus q. 17. & Selvan de benef. part. 2. q. 23. n. 16. & addit Nouarius, quòd in tali casu Episcopus potest insignire supradictos Canonicos signo illo, quòd vulgo dicitur Almutica, seu Capuccio, vel Zambarda sine aliqua Sedis Apostolicæ licentia. Ita ille.

RESOL.